

Broedvogelonderzoek bijzondere soorten in 2006

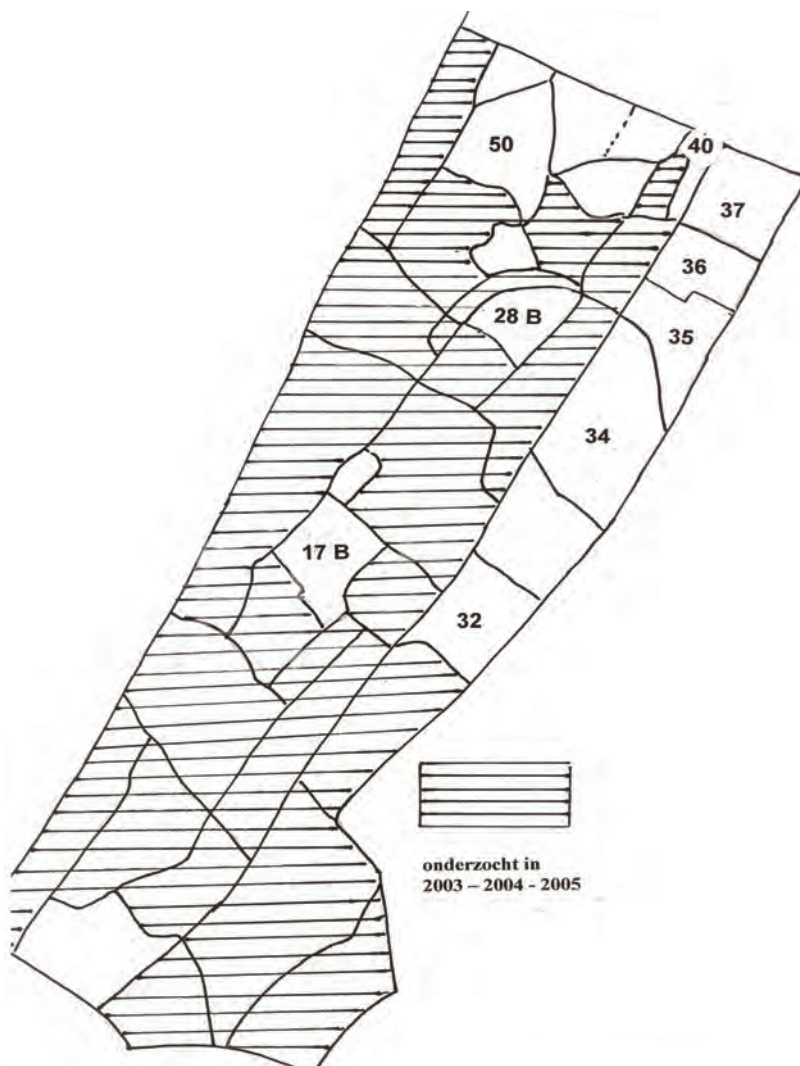
Jelle van Dijk

In 2003 werd begonnen met het inventariseren van het gebied dat in de jaren tachtig van de vorige eeuw onderzocht werd voor het boek *Vogels van Noordwijk en omstreken* (1989). Werden indertijd alle soorten geteld, bij deze telronde ligt de nadruk op bijzondere soorten. Dit zijn niet alleen de zeldzame soorten, maar ook soorten die karakteristiek voor onze streek genoemd kunnen worden zoals Veldleeuwerik en Patrijs. Omdat in 2004 de Huismus en de Kneu op de landelijk Rode Lijst werden geplaatst, is aan de inventariseerders gevraagd zo mogelijk ook aandacht aan deze soorten te besteden.

Op de bijgevoegde kaart is te zien dat in 2006 negen gebieden aan het reeds eerder onderzochte gebied werden toegevoegd.

De resterende 'witte vlekken' zullen alle in 2007 worden onderzocht. Verschillende waarnemers hebben toegezegd deze klus te klaren.

De nadruk lag in 2006 nogal sterk op het inventariseren van bollenland. Daarnaast werden twee duingebieden in de Amsterdamse Waterleidingduinen onderzocht. Hieronder volgt de lijst van de in 2006 getelde gebieden met vermelding van de personen die dit werk hebben uitgevoerd.

Gebiedsnummer en naam telgebied

17B	Noordzijderpolder Midden
28B	Langeveld Noord
32	Noordwijkerhout Oost
34	Hogeveense Polder Noord
35	Zilkerpolder Zuid
36	Zilkerpolder Noord
37	De Zilk Noord
40	Aardbeiendellen
50	Haasvelderduinen

inventariseerder(s)

Hein Verkade, Rien Sluijs
Jan Jacobs
Bram Veefkind
Peter Spierenburg
Jelle van Dijk
Jelle van Dijk
Jelle van Dijk
Willem Baalbergen
Ab Steenvoorden, Rob Jansson

Opmerkingen per telgebied

17B. Noordzijderpolder Midden

De zuidgrens van dit telgebied loopt over het zandpad dat vanaf het Westeinde dwars door de open polder loopt en bij het herbouwde huis van Marbus aan de Duinweg uitkomt. Langs de overige randen is veel bebouwing aanwezig in de vorm van bungalowparken (niet onderzocht) en bedrijfswoningen. Sommige bedrijven staan een eind van de openbare weg af en beperken de openheid van deze polder.

De talrijkste soort in dit gebied was de Veldleeuwerik (15 paren), gevolgd door de Gele Kwikstaart (8 paren). Het enige paar Engelse Kwikstaart werd aangetroffen dichtbij de plek waar vorig jaar in het zuidelijke deel van de polder ook een paar werd aangetroffen. In de jaren zeventig en tachtig was het open midden van deze polder een kerngebied voor Engelse Kwikstaarten met 10-15 paren.

Worden Gele Kwikstaarten en Veldleeuweriken vrijwel uitsluitend in de open kern van bollenvelden aangetroffen, Patrijzen zoeken nog al eens de randen van het gebied op. Zo werden hier de drie paren Patrijzen gelokaliseerd binnen 100 meter van de bebouwing.

28B. Langeveld Noord

Door de glastuinbouw langs de Boender is dit deel van het Langeveld niet zo open als het stuk ten zuiden van de Wilgendam. Dat heeft direct gevolgen voor twee typische bollenvogels. Werden in 2005 ten zuiden van de Wilgendam 6 paren Gele Kwikstaart en 7 paren Veldleeuwerik vastgesteld, nu ging het om slechts 2, resp 3 paren. Behalve de kassen vallen in dit gebied ook de vele sloten met hardhouten beschoeiingen op. Behalve de verspreid voorkomende Wilde Eenden werden slechts 2 paren Krakeend en 1 paar Kuifeend vastgesteld. Verrassend was de aanwezigheid van 18 paren Boerenzwaluw, verspreid over 3 kolonies langs de Boender. Vermoedelijk profiteren deze vogels van de nabijheid van het Oosterduinse Meer als foerageergebied. Langs de Boender waren ook twee nesten van de Huiszwaluw aanwezig. In 2004 werd hier voor het eerst door deze soort gebreed.

32. Noordwijkerhout Oost

Dit telgebied ligt tussen de Leidse Vaart en de N206 en wordt aan de zuid- en noordzijde

begrensd door resp. Gravendamseweg en Schippersvaartweg. Een groot deel van dit gebied wordt ingenomen door de Victorswijk en het bedrijventerrein Gravendam. Het bollenland dat hier nog rest mist de openheid van gebieden als de Hogeveense Polder en de Zilkerpolder vanwege de vele bedrijfswoningen langs de Pilarenlaan en de randwegen. Het aantal typische bollenvogels (bijv. Gele Kwikstaart, Veldleeuwerik) was hier dan ook laag. Langs de vaart werden een paar Kleine Karekiet en een paar Bosrietzanger gelokaliseerd. Herhaaldelijk werden Visdieven waargenomen. Vermoedelijk betrof het hier broedvogels van de twee kolonies langs de Loosterweg op slechts één km ten oosten van de vaart. Niet moet worden uitgesloten dat Visdieven binnen afzienbare tijd gaan broeden op de platte daken van het bedrijventerrein Gravendam. In 18 straten van de Victorswijk bleken Huismussen te zitten. Dat was ook het geval op drie plaatsen langs de Leidse Vaart.

34. Hogeveense Polder Noord

Dit grote telgebied ligt tussen de Herenweg en de Leidse Vaart en wordt aan de noordzijde begrensd door de Delfweg. Aan de zuidzijde vormt een brede sloot ter hoogte van de zuidrand van het Oosterduinse Meer de begrenzing. Het Steengrachtkanaal verdeelt dit gebied in twee stukken. Het zuidelijk deel bestaat uit open bollenland met veel bebouwing langs de Herenweg en de Leidse Vaart. In het begin van de jaren negentig is het resterende grasland (Sixenburg) omgespoten tot bollenland. Ten zuiden van de Delfweg ligt een groot bedrijventerrein, een oud bosrestant en de voormalige vuilstort. Deze stort was in 2006 geheel onbegroeid vanwege sanering en herinrichting. Voor de sanering was deze opvallende bult in het landschap een broedgebied voor ruim vijf paar Bosrietzangers en een paar Nachtegalen.

Dit gebied werd intensief onderzocht (33 uren veldwerk) waarbij alle soorten werden geteld. Naast de in de tabel genoemde soorten en aantallen kunnen voor dit telgebied worden genoemd (aantal = aantal territoria): Wilde Eend 85, soepeend 9, Waterhoen 16, Houtduif 34, Turkse Tortel 21, Winterkoning 27, Heggenmus 24, Roodborst 6, Merel 21, Zanglijster 4, Tuinfluiter 3, Zwartkop 11, Tjiftjaf 6, Fitis 9, Staartmees 1, Pimpelmees 7, Koolmees 18, Gaai 2, Ekster 4, Kauw 5, Zwarte Kraai 2, Spreeuw 8, Huismus 48, Groenling 13.

Het grote, open gebied ten zuiden van het Steengrachtekanaal behoort tot de vogelrijkste bollengebieden van de regio. Bij een stukje grasland waren 2 paren Grutto en 5 paren Slobeend te vinden. Het aantal paren Veldleeuwerik (31) bleek hier nog gelijk te zijn aan het aantal dat bij de inventarisatie van 1988 werd aangetroffen. In dit deel werden ook twee paren Kleine Plevier en 6 paren Visdief gevonden.

Verspreid over het gehele telgebied werden behoorlijk wat Krakeenden (29) en Kuifeenden (13) aangetroffen. De Gele Kwikstaart bereikte met 29 paren hier nog 'ouderwetse' dichtheden. Bovendien werden 2 paren Engelse Kwikstaart gelokaliseerd. Inspectie van huizen en bedrijfsgebouwen leverde 47 nesten van Huiszwaluwen op. Boerenzwaluwen (6 paren) waren veel schaarser. Evenals in 1988 waren er ook nu Spotvogels aanwezig in de bosjes bij Sixenburg. Zomertortels werden gesignaleerd bij Sixenburg, station Lisse, de vroegere vuilstort en in het daarbij gelegen bosrestant. In de groenstrook langs de N206 werden enkele paren Nachtegaal gevonden en ook werd hier ter hoogte van Ruigenhoek op 17 juni een mannetje Goudvink gezien.

35. Zilkerpolder Zuid

Het grootste deel beslaat het bollengebied tussen de Delfweg en het traject van de Leidse Vaart van station Lisse tot halverwege De Zilk. Het buurtschap Ruigenhoek en het zuidelijke deel van de Zilkerbinnenweg vallen eveneens binnen dit gebied. Dit gebied werd in juni viermaal bezocht en in april eenmaal. Dat heeft tot gevolg gehad dat het aantal voor de Patrijs (1 paar) vermoedelijk te laag is en dat Gele Kwikstaart (15) en Veldleeuwerik (21) goed geteld zijn. Bovendien werden hier twee territoria van de Engelse Kwikstaart vastgesteld. Met genoemde aantallen voor Gele Kwikstaart en Veldleeuwerik behoort dit bollengebied tot de vogelrijkste delen van de Bollenstreek. In het bollenland tussen de Zilkerbinnenweg en de duinvoet werden deze soorten niet aangetroffen. Blijkbaar is de openheid van de vroegere strandvlakte bepalend voor de vogeldichtheid. Huiszwaluwen en Boerenzwaluwen werden gevonden in het buurtschap Ruigenhoek en aan de woningen bij station Lisse.

36. Zilkerpolder Noord

Dit gebied sluit aan op gebied 35 en loopt tot aan het dorp De Zilk. Langs de duinvoet ligt een graslandperceel waar intensieve veehouderij plaatsvindt (hoge veebezetting en vroeg maaien).

Tot dit telgebied behoort ook de bosrand langs de oude provinciale weg (Paardenkerkhof).

Ondanks vijf bezoeken in juni konden hier maar weinig Veldleeuweriken (3 paren) en Gele Kwikstaarten (4 paren) worden gevonden. De Patrijzen bleken ook hier de bebouwing niet te schuwen. Vijfmaal werd een alarmerend Wulpenpaar gezien. Dit paar, waarvan één vogel te herkennen was aan een gebroken poot, alarmeerde tot aan de Delfweg!

Gelet op het felle alarm zijn er wel jongen geweest, maar die zijn hoogstwaarschijnlijk niet grootgebracht.

In de bosrand broedde een Buizerd en een bewoner meldde hier het broedgeval van een Bosuil. In de veeboerderij van Dobbe broedden 8 paren Boerenzwaluw. De 19 paren Huiszwaluw zaten aan woningen en bedrijfsgebouwen langs de Zilkerbinnenweg. In een oude bollenschuur was hier een kleine kolonie Gierzwaluwen. Een mannetje Mandarijneend werd enkele keren midden in de polder gezien, maar hoorde ongetwijfeld thuis in de vijver van een waterwildliefhebber langs de Zilkerbinnenweg.

37. De Zilk Noord

Behalve het dorp De Zilk en de bollenvelden aan weerszijden van de Zilkerduinweg behoorde ook de smalle duinstrook tussen de N206 en de bollenvelden tot dit gebied.

Teleurstellend was het geringe aantal Veldleeuweriken (ontbrekend) en Gele Kwikstaarten (2) in het bollenland tussen de N206 en de Zilkerduinweg. Ook tussen de Zilkerduinweg en de Leidse Vaart bleken maar weinig Veldleeuweriken (2) en Gele Kwikstaarten (5) te broeden. Dit gebied met zijn talrijke zanderijvaarten was wel goed voor Krakeend (6), Kuifeend (2) en Slobeend (2). Op het dak van een grote kas broedde een paar Stormmeeuwen. In de duinstrook langs de N206 broedden Nachtegaal, Braamsluiper en Grasmus.

40. Aardbeiendellen

Dit duingebied ligt ten noorden van de ingang van de AWD bij De Zilk. Het wandelpad vormt de westelijke en het hek langs de N206 de oostelijke grens. Dit duingebied kent open grasvlakten, struwelen en meer opgaand hout langs de N206.

Vlabbij de provinciegrens broedde een paar Groene Spechten. In het hoge geboomte langs de N206 werd een Boomkruiper gevonden. Langs de bosrand en in het open struweel werden 4 paren Boompieper gelokaliseerd. Behalve de in de lijst vermelde soorten werden in dit telgebied nog

vastgesteld: Houtduif (2), Grote Bonte Specht (2), Winterkoning (6), Heggenmus (2), Roodborst (4), Merel (4), Zanglijster (1), Zwartkop (1), Tjiftjaf (1), Pimpelmees (3), Koolmees (4), Gaai (1) en Zwarte Kraai (1).

50. Haasvelderduinen

Dit uitgestrekte duingebied (42 uur veldwerk!) ligt tussen Haasvelderweg, Ruigenhoeker Schulpweg en Limburgstirumkanaal/vallei. In het gebied liggen twee naaldhoutpercelen: Haasveld en Achterhaasveld. In deze omgeving lopen veel koeien rond die de struikgroei moeten beteugelen. Het noordelijke deel van het Van Limburg Stirumkanaal werd in het najaar van 2006 dichtgeschoven in het kader van een natuurherstelproject. In 2006 werd hier nog door Krakeend, Kuifeend, Kleine Karekiet en Rietgors gebroed.

De opvallendste soort uit dit gebied was toch wel de Grauwe Klauwier die hier in juli door anderen werd ontdekt. Het paar werd door velen gezien en bracht minstens twee jongen groot.

Zowel van Havik als Buizerd werd een horst gevonden. Een paar Nijlganzen maakte gebruik

van een verlaten havikshorst. Sperwers werden wel gezien, maar een nest werd niet gevonden. De Fazant is niet in de lijst opgenomen omdat wel een haan, maar geen hen werd gezien.

De vogels van het open duin met hier en daar struweel zijn hier goed vertegenwoordigd: Roodborsttapuit (5), Boompieper (12) en Boomleeuwerik (8). Nachtegalen en Braamsluipers waren ook op veel plaatsen aanwezig, maar werden niet geteld. Langs de bosranden was de Gekraagde Roodstaart (9) op veel plaatsen te vinden.

In 2005 werd het nest van een Goudhaan gevonden in het Achterhaasveld. Bij de inventarisatie van 2006 werd tweemaal (binnen de datumgrenzen) een Goudhaan gehoord in het Boringdel – Lange Berkenvlak. Naaldbomen ontbreken hier echter geheel zodat het nogal onzeker is of de soort hier ook echt gebroed heeft.

Door omstandigheden is geen nachtelijke inventarisatie uitgevoerd. In het verleden broedde regelmatig een Bosuil in het Haasveld. In het Weitje van de Blauwe Paal, iets ten noorden van dit telgebied gelegen, broedden in 2006 een paar Kieviten en een paar Kleine Plevieren. Niet in de lijst opgenomen, maar wel geteld: Grote Bonte Specht (3) en Staartmees (2).

Broedgevallen uit andere gebieden

Blauwe Reiger – 11 nesten in het dennenbos van Nieuw-Leeuwenhorst (A. Steenvoorden)

Blauwe Reiger – 17 nesten op landgoed Offem (H. Verkade)

Blauwe Reiger – 1 nest in het Overbosch (ook in 2005) (M. de Graaff)

Grauwe Gans – 1 paar met 5 pullen – Elsgeestepolder (. M. de Graaff)

Havik – 1 paar met juv. in Coepelduynen en De Zuid (A. Steenvoorden e.a.)

Buizerd - nest met 3 jongen- Overbosch (M. de Graaff)

Buizerd – 1 paar met 2 jongen – landgoed Offem (H. Verkade)

Buizerd – 2 bewoonde nesten – Langeveld (J. van Dijk)

Torenvalk – nest aan Boerhaaveweg – (J. Jacobs)

Torenvalk – nest bij Noordwijkerhoek (A. Steenvoorden)

Torenvalk – paar aanwezig bij radio Nora (R. Jansson)

Torenvalk – paar aanwezig in AWD bij De Zilk (A. Steenvoorden)

Halsbandparkiet – 1 paar bij holte – Willem van den Bergh (A. Steenvoorden)

Halsbandparkiet – 1 paar (gebroed?)- Zilveren Kruis (A. Steenvoorden)

Bosuil – roepende vogel in 2005 – bosje huize Clemens (A. Marijnij)

Patrijs – paar met jongen in het duin achter het vroegere Helmhorst (A. Steenvoorden)

Patrijs – 1 paar met jongen – Noordwijkse Golfclub (J. van Dijk)

Zilvermeeuw – 1 of 2 paren met jongen op dak Zandbank-Vinkenveld (A. Steenvoorden)

Kleine Mantelmeeuw – 1 jong op dak Zandbank-Vinkenveld (A. Steenvoorden)

Boomleeuwerik – 1 paar zang en balts- Coepelduynen (A. Steenvoorden)

Zwarte Roodstaart – 1 paar- wijk Boechorst (A. Steenvoorden)

Nachtegaal – zingende vogel bij de Postbrug (A. Bijl)

Sprinkhaanzanger – 2x gezien en 1x zingend (11 juli)- De Krom (A. Steenvoorden)

Kuifmees – paar met uitgevlogen jongen- Prins Hendrikweg (A. Steenvoorden)

Glanskop – zingend ex. aan begin fietspad Noordduinen (P. Spierenburg)

Ringmus – 1 paar bij clubhuis Noordwijkse Golfclub (J. van Dijk)

Resultaten broedvogelinventarisatie 2006

*= soort die niet overal is geteld; ?= broedend, aantal onbekend

soort / telgebied	17B	28B	32	34	35	36	37	40	50
Fuut			?	8			3		
Knobbelzwaan	1			2			3		
Canadese Gans				1					
Nijlgans				1			1		1
Slobeend				5			2		
Krakeend	2	2	3	29	3	3	7		3
Kuifeend				13	2		4		3
Buizerd						1			1
Havik									1
Torenvalk				1					
Meerkoet*	4	?	?	31	?	?	?		
Patrijs	3	2	1	6	1	3			
Scholekster*	5	3	?	15	?	?	?		
Kievit*	4	1	?	21	?	?	?		
Kleine Plevier				2					
Tureluur	1			4	1	2			
Grutto				2					
Wulp						1			
Stormmeeuw							1		
Visdief				6					
Holenduif				2		1			
Zomertortel				4			1		2
Bosuil						1			
Koekoek					1				3
Gierzwaluw						5			
Groene Specht								1	
Boomleeuwerik									8
Veldleeuwerik	15	3	2	38	21	3			
Huiszwaluw		2		47	6	19			
Boerenzwaluw	5	18	3	6	2	11			
Boompieper								4	12
Witte Kwikst*	4	2	?	8	?	?	?		
Engelse Kwik*	1			2	2				
Gele Kwikst.	8	2	1	29	15	4	7		
Grote Lijster									1
Nachtegaal*				7			3	2	?
Gekr. Roodstaart								2	9
Zwarte Roodstaart	2		1	2					
Roodborstapuit									5
Sprinkhaanzanger									7
Kleine Karekiet*			1	9					1
Bosrietzanger			1	1					
Spotvogel				2					
Grasmus*				4			1	2	?
Braamsluiper				1			1		?
Glanskop									5
Kuifmees									1
Goudhaan									1
Boomkruiper*								1	2
Grauwe Klauwier									1
Huismus*	23	25	?	46	?	?	?		
Ringmus	4								
Putter		1		9			1		
Goudvink				1					2
Vink*				22			3	3	?
Kneu*			?	2				?	9
Rietgors									3